

6. Domácnosti

6.1. Struktura domácností

Počet hospodařících domácností, 523 tisíc, byl nižší než v Praze, přestože počet obyvatel je vyšší

Celkový počet hospodařících domácností na území Středočeského kraje dosáhl při sčítání lidu k 26. březnu 2011 výše 523 045. Jednalo se o domácnosti, které tvořily osoby s obvyklým pobytem na území kraje. Třebaže ve Středočeském kraji žilo o zhruba 20,4 tisíce obyvatel více než ve druhém nejlidnatějším kraji Hl. m. Praze, počet hospodařících domácností byl ve Středočeském kraji až druhý nejvyšší, a to oproti hlavnímu městu nižší o téměř 56,5 tisíce.

Základní údaje o hospodařících domácnostech

	Hospodařící domácnosti celkem	v tom						
		rodinné domácnosti				nerodinné domácnosti		
		celkem	v tom tvořené			celkem	v tom	
			1 rodinou	2 rodinami	3 a více rodinami		domácnosti jednotlivců	vícečlenné nerodinné domácnosti
Počet domácností	523 045	340 036	329 829	10 093	114	183 009	158 918	24 091
%	100,0	65,0	97,0	3,0	0,0	35,0	86,8	13,2
Počet členů domácností	1 266 543	1 045 114	991 012	53 180	922	221 429	158 918	62 511
Průměrný počet členů	2,42	3,07	3,00	5,27	8,09	1,21	1,00	2,59

Rodinných domácností bylo v kraji 65 %

Hospodařící domácnosti je možné rozdělit na rodinné a nerodinné. Rodinné domácnosti tvořily ve Středočeském kraji 65 % (v ČR 62,6 %), což v absolutním vyjádření představovalo 340 036 domácností, ve kterých žilo 1 045 114 osob.

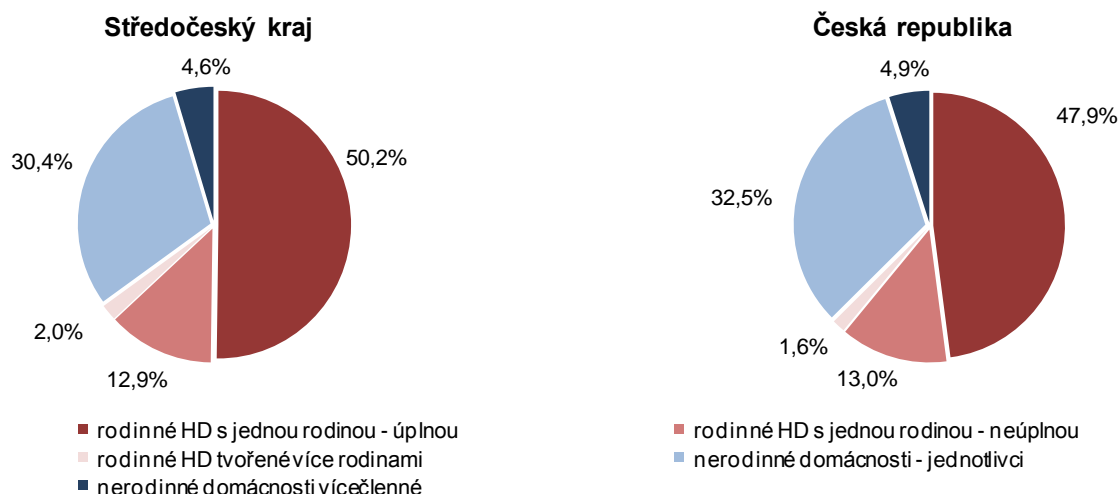
Podíl domácností jednotlivců byl čtvrtý nejnižší mezi kraji ČR (30,4 %)

Naopak pod republikovým průměrem byl podíl nerodinných hospodařících domácností. Těch bylo v kraji 183 009, měly 221 429 členů a na celkovém počtu hospodařících domácností v kraji se podílely 35 %. Z mezikrajského pohledu byl ve Středočeském kraji čtvrtý nejnižší podíl domácností jednotlivců. Jejich zastoupení mezi hospodařícími domácnostmi činilo 30,4 %, nejméně po kraji Vysočina, Zlínském a Pardubickém. Zastoupení nerodinných vícečlenných domácností, které činilo 4,6 %, bylo však celorepublikovému průměru blízké.

Průměrná velikost domácností ve Středočeském kraji byla vyšší než průměr v republice

Domácnosti ve Středočeském kraji byly co do průměrného počtu členů (2,42) větší než ve většině ostatních krajů. Vyšší průměrný počet členů hospodařících domácností byl zjištěn pouze v Kraji Vysočina a ve Zlínském kraji. Za příčinu lze považovat jak poměrně nízký podíl domácností jednotlivců, tak i čtvrtý nejvyšší podíl domácností se dvěma a více rodinami. Se vzrůstající velikostí kategorií obce podle počtu obyvatel se průměrný počet členů domácností snižoval (z 2,5 v obcích do 5 tisíc obyvatel na 2,2 ve městech nad 20 tisíc).

Struktura hospodařících domácností

pozn.: HD = hospodařící domácnosti

Hospodařící domácnosti podle velikostních skupin obcí, typu a počtu členů

	Kraj celkem	v tom obce s počtem obyvatel						
		do 199	200 - 499	500 - 999	1 000 - 4 999	5 000 - 19 999	20 000 - 49 999	50 000 a více
Hospodařící domácnosti	523 045	12 136	52 228	73 253	151 538	146 452	57 229	30 209
v tom podle počtu členů (%):								
1	30,4	31,1	28,4	27,5	28,0	31,9	35,8	35,0
2	28,9	28,8	27,8	27,9	28,0	29,4	30,7	31,5
3	18,4	16,6	18,0	18,8	19,1	18,5	16,9	17,9
4	16,2	15,4	17,9	18,1	18,0	15,2	12,7	11,8
5 a více	6,2	8,1	8,0	7,7	7,0	5,0	3,9	3,8
v tom (%):								
rodinné domácnosti	65,0	65,2	67,8	68,6	67,7	63,2	58,5	59,1
domácnosti jednotlivců	30,4	31,1	28,4	27,5	28,0	31,9	35,8	35,0
vícečlenné nerodinné domácnosti	4,6	3,7	3,8	4,0	4,3	4,9	5,8	5,8

Domácnosti s vyšším průměrným počtem členů se nacházely v okolí Prahy

Z územního hlediska se průměrným počtem členů největší domácnosti nacházely především v zázemí hlavního města (SO ORP Říčany a Černošice s 2,53 členy, Brandýs nad Labem - Stará Boleslav 2,50). Na druhou stranu nejmenší domácnosti se nacházely na Příbramsku (2,32 členů), Kladensku (2,33) a Poděbradsku (2,34).

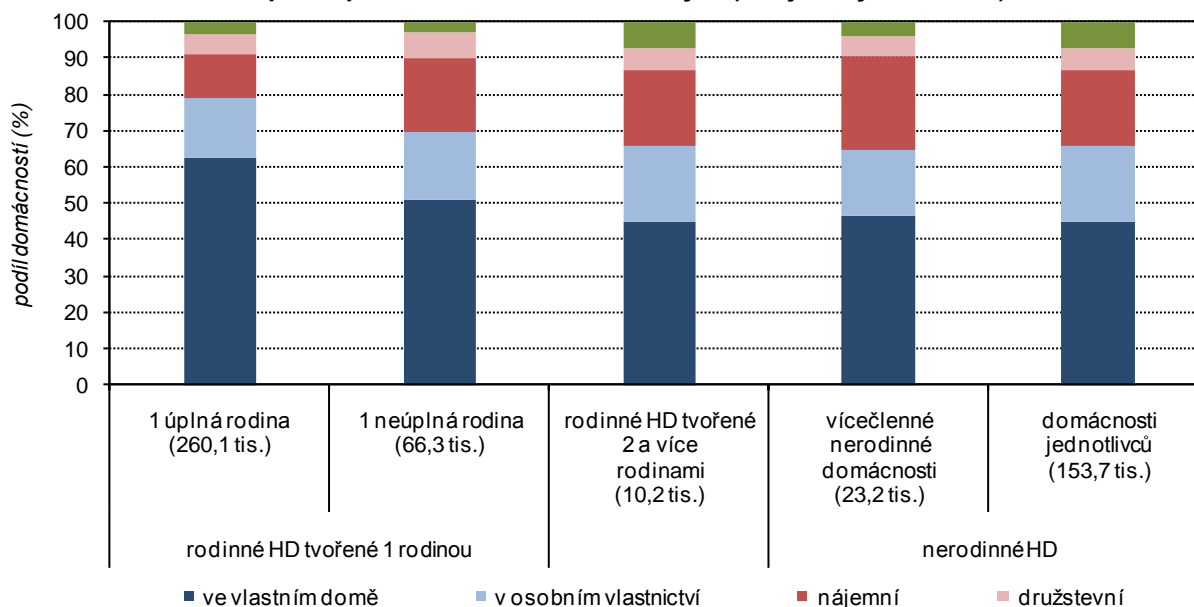
Podíl ekonomicky aktivních členů domácností byl druhý nejvyšší po Hlavním městě Praze

Zastoupení ekonomicky aktivních členů domácností ve Středočeském kraji dosáhlo 50,1 %, což převyšovalo celorepublikovou hodnotu (49,2 %). V kraji tak na jednu domácnost připadlo 1,21 ekonomicky aktivních členů, což v kombinaci s průměrným počtem členů v domácnosti, který dosahoval ve Středočeském kraji 2,42 osob, znamenalo, že průměrně polovina členů v domácnosti byla ekonomicky aktivních. Větší podíl ekonomicky aktivních osob v domácnosti byl pouze v Hl. m. Praze.

Třetina domácností má jednoho ekonomicky aktivního člena, téměř třetina dva a další téměř třetina žádného

V kraji byl zároveň zjištěn nižší podíl domácností, kde žádný z jejich členů nebyl ekonomicky aktivní. Jejich zastoupení dosáhlo 29,2 %, přičemž v celé republice to bylo 31,3 %. Nejvíce byly zastoupeny domácnosti s jedním ekonomicky aktivním členem (32,8 %), celkem 28,5 % případů představovaly domácnosti se dvěma členy, kteří byli ekonomicky aktivní. Celkem 9,4 % domácností mělo tři a více ekonomicky aktivních členů.

Hospodařící domácnosti bydlící v bytech podle typu domácnosti a podle právního důvodu užívání bytu (ze zjištěných hodnot)

pozn.: HD = hospodařící domácnosti

**Přes 60 % domácností
bydlelo v kraji v bytech
v rodinných domech**

Naprostá většina domácností byla v době sčítání sečtena v bytech (98,2 %). Jejich podíl byl však nejnižší mezi kraji v důsledku množství domácností bydlících mimo byty v chatách, chalupách či domech před kolaudací. V souladu s charakterem osídlení v kraji bydlelo 61,5 % domácností v rodinných domech. Hospodařící domácnosti tvořené jednou rodinnou bydlely v rodinných domech z 67,4 % případů (se dvěma a více závislými dětmi to bylo dokonce ze 72,3 %). Nejmenší zastoupení hospodařících domácností v rodinných domech měly vícečlenné nerodinné domácnosti (50,7 %) a domácnosti jednotlivců (53,5 %).

**V rekreačních chatách
a chalupách bydlelo
více než 5 tisíc
domácností**

Bydlení domácností mimo byty zahrnovalo bydlení v zařízeních, v nouzových objektech (kam patří i nezkolaudované nové domy), v mobilních obydlích, ale také bydlení v rekreačních chatách či chalupách. Právě v nich bylo situováno nejvíce domácností bydlících v kraji mimo byty (1 % neboli 5 288 domácností, které obývalo 10 tisíc členů), 3 947 domácností žilo v nouzových objektech. Domácností žijících v bytech se standardním vybavením bylo 91,1 %, v bytech se sníženou kvalitou žilo 6,2 % domácností (u 2,8 % domácností nebyl údaj zjištěn). Téměř pětina hospodařících středočeských domácností žila v panelových domech, což bylo méně než celorepublikový průměr.

**Více než dvě třetiny
domácností bydlely
ve vlastním**

Právní důvody užívání bytů jsou úzce ovlivněny strukturou bytového fondu ve Středočeském kraji v závislosti na charakteru osídlení. Celkem 50,8 % hospodařících domácností žilo ve Středočeském kraji ve vlastním domě, dalších 16,2 % v bytě v osobním vlastnictví, 14,6 % v nájmu a 5,3 % v bytech družstevních. V případě domácností žijících v rodinných domech byl podíl kategorie vlastního domu ještě vyšší (81,7 %). V bytových domech bylo více zastoupeno nájemní bydlení domácností (32,1 %, u rodinných domů jen 3,3 %).

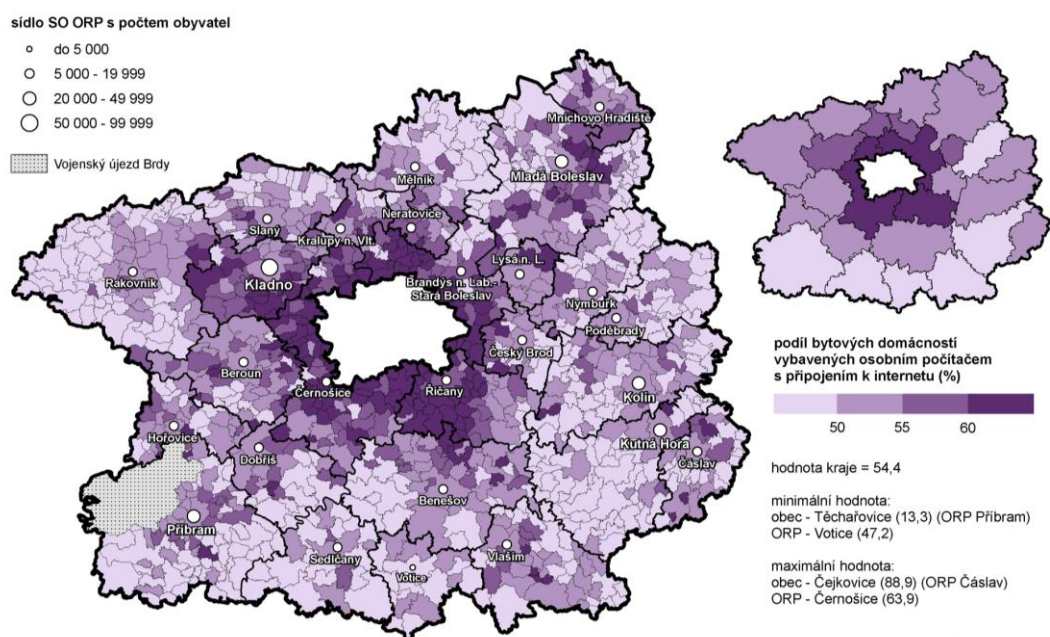
**Neúplné rodiny
vykazovaly vyšší
podíl bydlení v nájmu
na úkor bydlení
ve vlastním**

Vysoké zastoupení bydlení ve vlastním domě bylo zjištěno v případě hospodařících domácností tvořených úplnou rodinou (59,7 %). Společně s družstevními byty (5,3 %) a byty v osobním vlastnictví (15,9 %) bydlelo ve vlastním 80,9 % těchto domácností (neúplné rodiny jen z 68,7 %). Domácnosti neúplných rodin vykazovaly zároveň vysoký podíl bydlení v nájemních bytech (18,6 %, úplné jen 11,6 %) a nízký ve vlastním domě (46,1 %). Nízký podíl domácností žijících ve vlastním domě byl zjištěn také u vícečlenných nerodinných domácností (32,7 %).

**Vybavení domácností
PC s internetem bylo
třetí nejvyšší mezi kraji**

Během sčítání byla zjišťována také vybavenost domácností počítačem a možnost využití internetu. Jedno i druhé měla k dispozici nadpoloviční většina domácností, v obou případech to byl třetí nejvyšší podíl mezi kraji ČR.

Domácnosti vybavené internetem v obcích a správních obvodech Středočeského kraje

Nejvyšší pokrytí počítači bylo v zázemí hlavního města

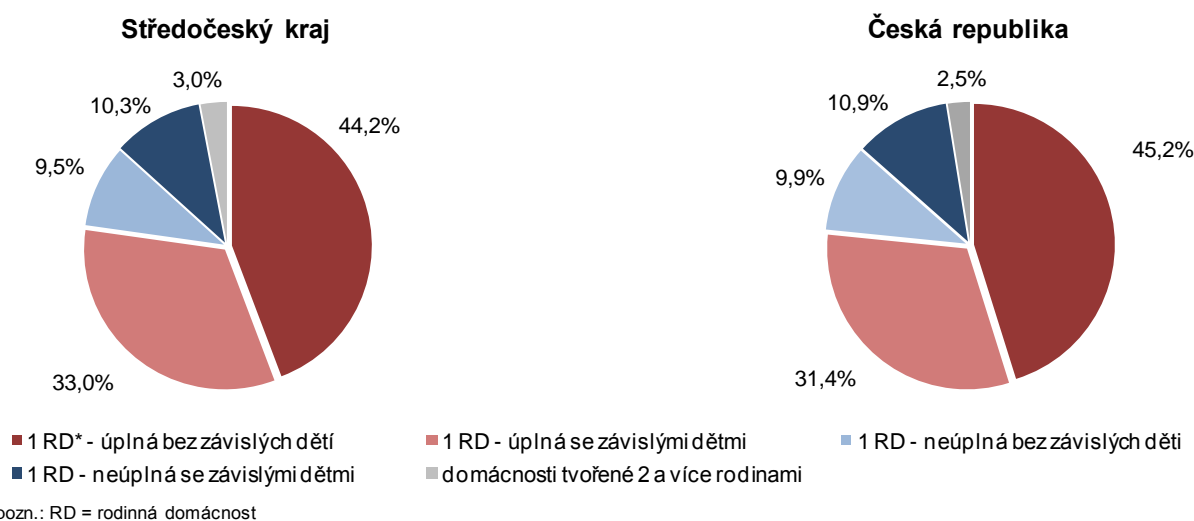
Bylo zjištěno, že alespoň jeden počítač mělo ve Středočeském kraji k dispozici 279 409 bytových domácností, což představovalo 57,9% podíl, který byl po Hl. m. Praze a Jihomoravském kraji třetí nejvyšší. Stejnou pozici zaujímal Středočeský kraj i v případě podílu domácností s počítačem připojeným k internetu (54,4 % domácností). Nejvyšší podíl domácností s počítačem se nacházel ve správních obvodech ORP Černošice (66,7 %), Brandýs nad Labem-Stará Boleslav (64,5 %) a Říčany (63,5 %), nejnižší byl podíl na Voticku (51,3 %), Sedlčansku (52,1 %) a Kutnohorsku (53,1 %). Velmi podobné územní rozložení bylo zjištěno v případě podílu počítačů připojených k internetu (nejvíce na Černošicku, kde to bylo 63,6 %, nejméně na Voticku se 47,2 %).

6.2. Rodinné domácnosti

Dvě třetiny hospodařících domácností tvořily domácnosti rodinné

Celkem 65 % všech hospodařících domácností tvořily ve Středočeském kraji domácnosti rodinné, což byl mezi všemi kraji pátý nejvyšší podíl. Těchto domácností bylo sečteno celkem 340 036. Nejvyšší podíl rodinných domácností se nacházel na Hořovicku (68,7 %) a Voticku (67,3 %), nejméně pak na Mladoboleslavsku (62,2 %) a Příbramsku (62,5 %).

Struktura rodinných domácností

97 % rodinných domácností tvořila jedna rodina

Rodinné domácnosti je možné rozdělit na domácnosti, kde společně hospodaří jedna rodina (ať již úplná či neúplná), a na domácnosti, ve kterých společně hospodaří více rodin.

Rodinné domácnosti podle velikostních skupin obcí a podle typu domácnosti

	Kraj celkem	v tom obce s počtem obyvatel						
		do 199	200 - 499	500 - 999	1 000 - 4 999	5 000 - 19 999	20 000 - 49 999	50 000 a více
Rodinné domácnosti	340 036	7 916	35 412	50 217	102 555	92 622	33 452	17 862
v tom:								
tvořené 1 rodinou	329 829	7 601	33 976	48 312	99 162	90 431	32 816	17 531
úplné rodiny	262 615	6 160	27 731	39 194	80 074	70 866	25 267	13 323
v tom (%):								
se závislými dětmi	42,7	37,3	41,9	43,2	45,2	42,7	38,8	38,3
bez závislých dětí	57,3	62,7	58,1	56,8	54,8	57,3	61,2	61,7
neúplné rodiny	67 214	1 441	6 245	9 118	19 088	19 565	7 549	4 208
v tom (%):								
se závislými dětmi	52,1	41,4	46,9	48,4	53,3	53,9	54,0	53,4
bez závislých dětí	47,9	58,6	53,1	51,6	46,7	46,1	46,0	46,6
tvořené 2 a více rodinami	10 207	315	1 436	1 905	3 393	2 191	636	331

Úplné rodiny jsou tvořeny formálními i neformálními svazky

Naprostou většinu, 97 %, rodinných domácností tvořily domácnosti, kde společně hospodařila jedna rodina. Bylo jich téměř 330 tisíc a z nich téměř 80 % bylo rodin úplných. Ty jsou tvořeny dvěma společně hospodařícími partnery, ať již v oficiálně stvrzeném partnerství (manželství či registrované partnerství) nebo v neformálním soužití (faktická manželství a faktická partnerství) a patří sem i společně žijící a hospodařící děti.

Podíl kraje na republikovém počtu domácností tvořených úplnou rodinou registrovaných nebo faktických partnerů byl zhruba 12 %

Poprvé byly při sčítání lidu v březnu 2011 zjišťovány údaje o společném soužití osob stejného pohlaví. Z nich vyplynulo, že ve Středočeském kraji žilo 75 domácností tvořených registrovanými partnery stejného pohlaví a 502 domácností tvořených rodinou osob stejného pohlaví žijících v neformálním svazku. V případě registrovaných partnerství se na celorepublikové hodnotě podílel Středočeský kraj 11,9 %, v případě neregistrovaných partnerství osob stejného pohlaví to bylo 12,4 %.

Domácnosti dvou a více rodin tvořily v kraji pouze 3 %

Mezi rodinné domácnosti patří i domácnosti tvořené dvěma a více rodinami (např. manželé s dětmi, společně hospodařící ještě se svými rodiči). Tohoto druhu rodinných domácností bylo ve Středočeském kraji málo, jen přes 10 tisíc, tedy pouze 3 % všech rodinných domácností v kraji.

Rodinné domácnosti bydlicí v bytech podle typu domácnosti a podle typu bytu, právního důvodu užívání a velikosti bytu

	Celkem	v tom hospodařící domácnosti tvořené								2 a více rodinami
		1 rodinou								
		úplné rodiny				neúplné rodiny				
		celkem	s počtem závislých dětí			celkem	s počtem závislých dětí			
0	1		2 a více	0	1		2 a více			
Rodinné domácnosti bydlicí v bytech	336 602	260 166	148 902	52 960	58 304	66 251	31 909	23 726	10 616	10 185
z toho podle typu bytu (%):										
byty standardní	95,2	96,3	96,3	94,7	97,7	90,5	91,7	87,2	94,0	98,0
byty se sníženou kvalitou	3,5	2,7	2,7	3,8	1,8	6,6	6,1	8,3	3,9	1,7
z toho podle právního důvodu užívání bytu (%):										
ve vlastním domě	57,6	59,7	59,0	56,0	65,0	46,1	52,1	38,4	45,5	79,7
v osobním vlastnictví	15,7	15,9	16,8	16,9	12,8	16,5	16,4	17,4	14,6	6,2
jiné bezplatné užívání bytu	3,0	3,2	3,3	2,6	3,3	2,6	2,0	3,0	3,8	1,1
nájemní	12,9	11,6	11,3	12,8	11,2	18,6	15,2	21,0	23,2	8,0
družstevní	5,4	5,3	5,4	5,7	4,6	6,2	6,2	6,4	5,6	2,6
z toho podle počtu obytných místností bytu (%):										
1	2,0	1,7	2,0	1,6	1,1	3,4	3,1	3,9	3,2	1,3
2	7,7	7,0	7,9	7,0	4,5	11,3	10,4	12,8	10,6	3,4
3	21,5	21,3	24,1	19,2	16,1	23,8	25,1	23,1	21,3	13,0
4	28,4	29,2	30,5	28,2	26,8	25,9	27,9	23,4	25,2	23,9
5 a více	35,3	36,9	31,8	38,1	48,9	25,7	25,7	22,8	32,3	56,4

Neúplné rodiny mají oproti úplným nižší podíl vlastnického bydlení ve prospěch nájemního a vyšší podíl bytů se sníženou kvalitou

Naprostá většina rodinných domácností bydlela ve Středočeském kraji v bytech. Bylo jich 336 602, z toho v bytech se standardním vybavením 95,2 %. Nejčastěji obývaly byty, kde připadala na jednoho člena plocha mezi 20 a 25 m². Podle počtu obytných místností (do obytných místností se při sčítání lidu v roce 2011 započítávala i kuchyň s plochou 8 m² a více) byly nejčastější byty s 5 a více obytnými místnostmi, polovina rodinných domácností bydlela v bytech se 3 až 4 obytnými místnostmi. Z pohledu na právní důvod užívání bytu převažovalo vlastnické bydlení, nájemních bytů bylo pouze 12,9 %.

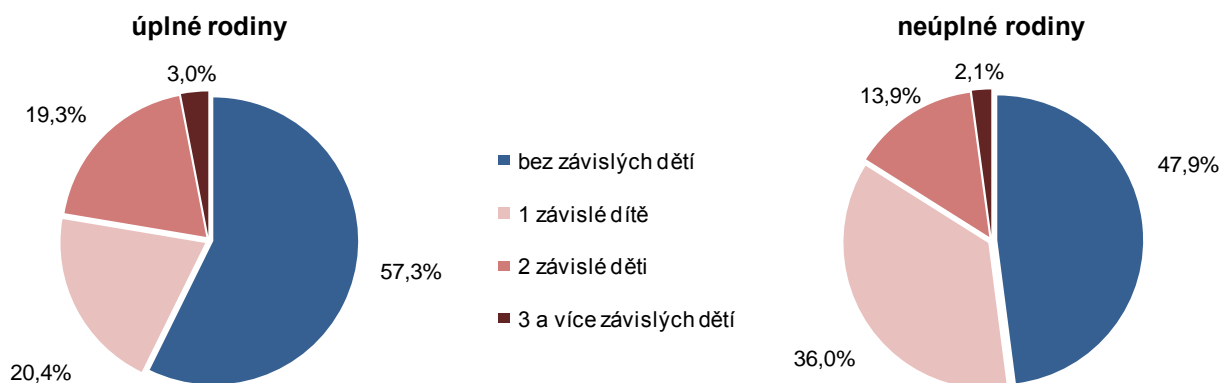
Neúplné rodiny se stejným počtem dětí jako úplné častěji bydlely v bytech o méně místnostech

Z pohledu na kvalitu bydlení je zřejmé, že jen nepatrné procento domácností s jednou rodinou bydlí v bytech se sníženou kvalitou, přesto lze u neúplných rodin pozorovat vyšší podíl bydlení v takovýchto bytech (2,7 % úplné rodiny, 6,6 % rodiny neúplné). Neúplné rodiny navíc častěji bydlely při srovnatelném počtu závislých dětí v bytech s nižším počtem obytných místností.

Téměř 80 % domácností tvořených jednou rodinou byly rodiny úplné

Domácnosti sestávající z jedné rodiny byly ze 79,6 % případů tvořeny úplnými rodinami, neúplných rodin bylo v kraji celkem 20,4 %. Úplné rodiny byly z větší části tvořeny rodinami bez závislých dětí (z 57,3 %). Naopak u neúplných rodin větší část (52,1 %) tvořily rodiny se závislými dětmi. Neúplné rodiny bez závislých dětí (47,9 % z celkového počtu neúplných rodin) byly tvořeny jedním rodičem, který hospodařil s jedním či více dospělými potomky.

Struktura domácností tvořených 1 rodinou podle počtu závislých dětí

Průměrná velikost rodinné domácnosti v kraji byla 3,07 členů

Ve Středočeském kraji žily rodinné domácnosti s průměrným počtem 3,07 členů, což bylo nepatrně více než v celé republice (3,02). Celkem 39,4 % rodinných domácností bylo tvořeno dvěma členy, v celé republice bylo toto zastoupení vyšší (42 %). U úplných rodin byl podíl dvoučlenných domácností 37,1 %, u neúplných rodin to byla více než polovina (54,5 %).

Domácnosti tvořené 1 rodinou podle typu rodiny a ekonomické aktivity osoby v čele domácnosti

	Celkem	v tom					
		úplné rodiny			neúplné rodiny		
		celkem	v tom		celkem	v tom	
			bez závislých dětí	se závislými dětmi		bez závislých dětí	se závislými dětmi
Domácnosti tvořené 1 rodinou	329 829	262 615	150 431	112 184	67 214	32 229	34 985
v tom ekonomická aktivita osoby v čele domácnosti (%):							
ekonomicky aktivní	70,2	71,8	54,3	95,1	63,9	47,4	79,1
zaměstnaná	66,6	68,9	51,6	92,0	58,0	43,3	71,5
nezaměstnaná	3,5	2,9	2,8	3,1	5,9	4,0	7,7
ekonomicky neaktivní	26,4	25,4	42,6	2,4	30,2	47,7	14,2
ekonomická aktivita nezjištěna	3,4	2,8	3,1	2,5	5,9	5,0	6,7

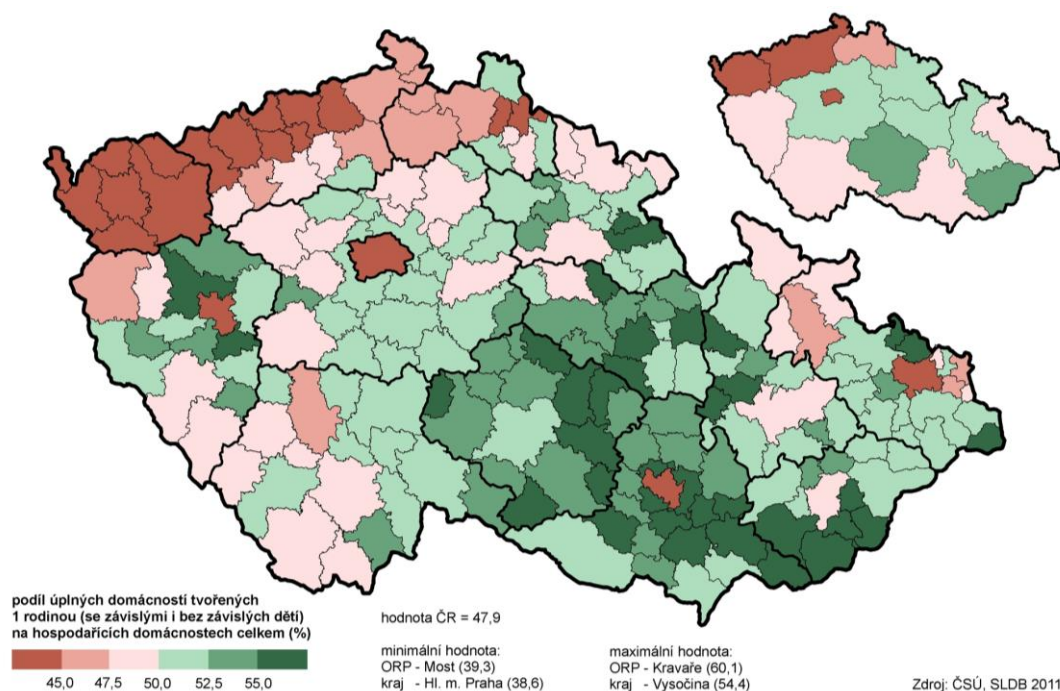
Dvě třetiny rodinných domácností měly v čele ekonomicky aktivní zaměstnanou osobu

Přes dvě třetiny středočeských domácností tvořených jednou rodinou měly v čele domácnosti ekonomicky aktivní osobu (70,2 % v kraji, 68,0 % to bylo v republice) a jen u čtvrtiny domácností to byla osoba ekonomicky neaktivní. V případě neúplných domácností byl podíl ekonomicky aktivních osob v čele domácnosti o něco nižší (je však třeba poznamenat, že u neúplných rodin byl oproti rodinám úplným zaznamenán vyšší podíl nezjištěných údajů o ekonomické aktivitě osoby v čele domácnosti).

Domácností tvořených manželskými páry bylo 233 tisíc, faktických manželství pak 29 tisíc

Mezi domácnostmi přetrvávalo nejsilnější zastoupení kategorie úplných rodin. Ty zahrnovaly (kromě registrovaných a faktických partnerství osob stejného pohlaví) především manželské páry a faktická manželství. Manželských párů bylo 233 082, faktických manželství pak 28 956. Faktická manželství tvořila z úplných rodin 11 %, obdobně tomu bylo i v celé České republice. Zastoupení samotných úplných rodin na všech rodinných (ale i hospodařících domácnostech) bylo v porovnání s celorepublikovou hodnotou vyšší.

Úplné rodiny ve správních obvodech ORP a krajích

Ve Středočeském kraji tvořila soužití osob starších 50 let zhruba polovinu úplných rodin

Z mužů žijících v domácnostech úplných rodin tvořených manželskými páry a faktickými manželstvími bylo 51,6 % padesátiletých a starších a z žen to bylo 45,3 %. Nejčetněji byla ve Středočeském kraji, obdobně jako v celé republice, zastoupena jak u mužů (13,6 % mužů žijících v úplné rodině), tak i u žen (14,2 %) věková skupina 35 až 39letých, následovaná muži věkové kategorie 60 až 64letých (11,4 %), u žen pak skupinou 30 až 34letých (12,8 %).

Faktická manželství tvořila 11 % všech úplných rodin

Součástí úplných rodin je trvale segment rodin, který tvoří tzv. faktická manželství. Ve Středočeském kraji tato faktická manželství představovala 11 % všech úplných rodin (v absolutním počtu to bylo 28 956 faktických manželství), což byl téměř stejný podíl jako v celé republice (11,2 %).

Domácnosti tvořené 1 úplnou rodinou - faktická manželství podle věku ženy, počtu závislých dětí a rodinného stavu partnerů

	Celkem		z toho podle věku ženy (%)				
	počet	%	15 - 24	25 - 34	35 - 39	40 - 49	50 a více
Faktická manželství	28 956	100,0	8,4	38,8	15,9	16,8	20,0
v tom podle počtu závislých dětí:							
bez závislých dětí	16 008	55,3	11,3	33,2	6,4	15,1	33,9
1 dítě	8 187	28,3	6,5	47,9	22,0	19,6	4,0
2 děti	4 059	14,0	2,2	43,2	36,4	17,4	0,8
3 a více dětí	702	2,4	1,0	35,5	43,9	19,2	0,4
z toho podle rodinného stavu:							
muž i žena svobodní	11 422	39,4	18,7	66,5	11,7	2,5	0,6
muž svobodný, žena vdaná	112	0,4	4,5	44,6	14,3	25,0	11,6
muž svobodný, žena rozvedená nebo ovdovělá	3 611	12,5	0,6	23,5	25,6	27,9	22,4
muž ženatý, žena svobodná	172	0,6	12,2	51,7	18,0	14,5	3,5
muž ženatý, žena vdaná	1 979	6,8	0,6	19,1	18,9	24,8	36,7
muž ženatý, žena rozvedená nebo ovdovělá	297	1,0	0,0	12,8	19,5	31,3	36,4
muž rozvedený nebo ovdovělý, žena svobodná	2 878	9,9	8,2	54,7	21,8	11,4	4,0
muž rozvedený nebo ovdovělý, žena vdaná	202	0,7	0,5	14,9	13,4	35,6	35,6
muž i žena rozvedení nebo ovdovělí	8 277	28,6	0,1	7,8	14,8	30,7	46,7

Faktická manželství tvoří páry mladších lidí než u manželství

Z pohledu na věk osob žijících ve faktických manželstvích se jednalo převážně o mladší věkové skupiny. Podle věku ženy bylo 63,2 % žen ve faktickém manželství ve věku do 39 let, zatímco u manželských párů bylo v tomto věku 30,9 % žen. Tento jev byl v kraji více patrný než v hodnotách za celou republiku, kde faktická manželství žen v tomto věku představovala necelou polovinu (48,9 %). Přesto i v ČR jde o vyšší podíl než u manželských párů (27,9 %). Vysoký podíl faktických manželství svobodných partnerů (39,4 % na faktických manželstvích celkem a to, že jde podle věku ženy hlavně o mladé do 35 let) koresponduje s trendem odkládání či neuzavírání manželství. U téměř 2 tisíc osob převážně vyššího věku partnerky lze pozorovat neochotu k rozvodu s původními partnery.

Ve Středočeském kraji bylo více než 67 tisíc neúplných rodin, přibližně polovina se závislými dětmi

Vedle rodin úplných tvoří druhou část domácností s jednou rodinou domácností neúplných rodin. Ty představuje rodič s dítětem či dětmi, a to jak závislými, tak i nezávislými. Jde tak o soužití, kdy je vždy zastoupen vztah rodič – potomek. Ve Středočeském kraji bylo 67 214 neúplných rodin, z nichž více než polovina byla se závislými dětmi (52,1 %), tedy obdobně jako v celé republice (52,4 %). Situace je přesně opačná než v případě úplných rodin, kde z 57,3 % převažují rodiny bez závislých dětí.

Neúplné rodiny s dětmi mají častěji jen jedno dítě než více dětí (na rozdíl od úplných, kde je tomu naopak)

Mezi neúplnými rodinami s dětmi převládaly ty, v nichž žilo jedno závislé dítě. Neúplné rodiny se dvěma a více závislými dětmi tvořily v kraji téměř třetinu (30,8 %) ze všech neúplných rodin se závislými dětmi, zatímco u úplných rodin to byla více než polovina rodin (52,3 %). Podíl neúplných rodin na všech hospodařících domácnostech dosahoval v kraji 12,9 %, téměř stejně jako v celé republice (13 %).

Domácnosti tvořené 1 neúplnou rodinou podle počtu závislých dětí a ekonomické aktivity osoby v čele domácnosti

	V čele muž	v tom s počtem závislých dětí			V čele žena	v tom s počtem závislých dětí		
		0	1	2 a více		0	1	2 a více
Neúplné rodiny	13 701	7 271	4 843	1 587	53 513	24 958	19 361	9 194
v tom podle ekonomické aktivity osoby v čele domácnosti:								
zaměstnaní	8 859	3 801	3 739	1 319	30 114	10 166	13 677	6 271
v tom podle postavení v zaměstnání:								
zaměstnanci	6 068	2 613	2 568	887	24 510	8 338	11 022	5 150
zaměstnavatelé	522	191	234	97	697	233	323	141
osoby pracující na vlastní účet	1 790	748	764	278	2 978	916	1 405	657
ostatní	479	249	173	57	1 929	679	927	323
nezaměstnaní	698	320	286	92	3 275	975	1 498	802
ekonomicky neaktivní	3 083	2 647	364	72	17 237	12 719	2 759	1 759
ekonomická aktivita nezjištěna	1 061	503	454	104	2 887	1 098	1 427	362

V téměř osmi z deseti neúplných rodin stála v čele žena

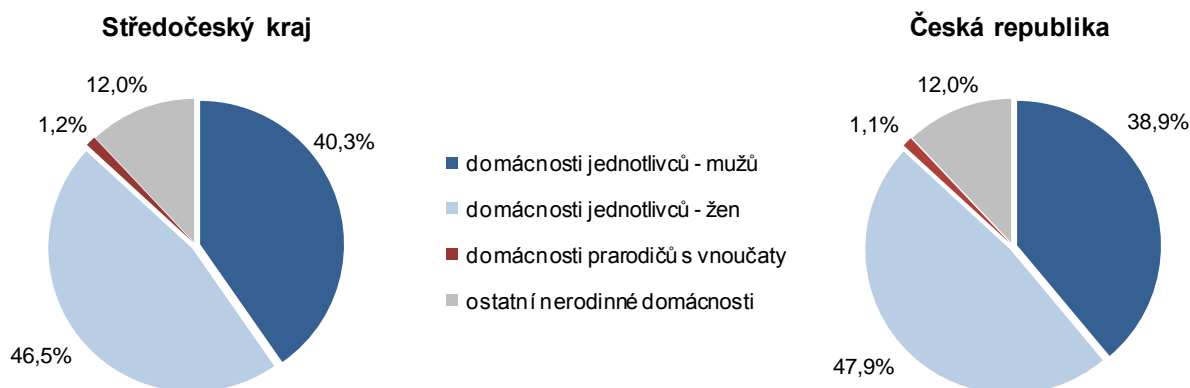
Ve Středočeském kraji bylo 53,5 tisíc neúplných rodin, kde v čele domácnosti stála žena. To v relativním vyjádření představovalo 79,6 % neúplných rodin, nepatrně méně než v celé republice (81,2 %). Mezi neúplnými rodinami, kde stojí v čele otec, převažovaly rodiny bez závislých dětí. Ve Středočeském kraji to bylo 53,1 % neúplných rodin v čele s mužem (v ČR pak 53,8 %).

6.3. Nerodinné domácnosti

Podíl nerodinných domácností byl pátý nejnižší mezi kraji ČR

Ve Středočeském kraji bylo 183 009 nerodinných domácností, což bylo nejvíce po Hl. m. Praze a Moravskoslezském kraji. Po přepočtu na celkový počet hospodařících domácností tvořily nerodinné domácnosti 35 %, což z mezikrajského pohledu představovalo pátý nejnižší podíl (průměr ČR 37,4 %). Celkem 86,8 % nerodinných domácností ve Středočeském kraji tvořily domácnosti jednotlivců, jejichž počet dosáhl 158 918. Jsou to domácnosti jednotlivých osob, které samostatně hospodaří a ve většině případů i bydlí v samostatném bytě.

Struktura nerodinných domácností podle typu hospodařící domácnosti

Převažovali jednotlivci, vícečlenných nerodinných domácností bylo jen 13 %

Zbývajících 13,2 % tvořily vícečlenné nerodinné domácnosti (těch bylo 24 091), což bylo obdobné zastoupení jako v celé republice. V tomto případě se jedná o domácnosti, kde společně hospodaří a bydlí osoby bez partnerské rodinné vazby, tj. nejedná se o soužití rodičů a dětí. Může tak jít o osoby bez jakýchkoli příbuzenských vazeb, ale též např. o sourozence.

Nerodinné domácnosti podle velikostních skupin obcí a typu domácnosti

	Kraj celkem	v tom obce s počtem obyvatel						
		do 199	200 - 499	500 - 999	1 000 - 4 999	5 000 - 19 999	20 000 - 49 999	50 000 a více
Nerodinné domácnosti	183 009	4 220	16 816	23 036	48 983	53 830	23 777	12 347
v tom:								
domácnosti jednotlivců	158 918	3 773	14 846	20 129	42 422	46 695	20 468	10 585
z toho ženy (%)	53,6	50,9	49,9	50,8	52,6	55,5	55,3	56,8
vícečlenné nerodinné domácnosti	24 091	447	1 970	2 907	6 561	7 135	3 309	1 762
z toho domácnosti prarodičů s vnoučaty (%)	8,8	9,4	11,1	9,5	8,7	8,2	7,3	10,1

Nejvyšší podíl nerodinných domácností a také domácností jednotlivců byl zjištěn na Mladoboleslavsku

Nejvyšší zastoupení nerodinných domácností mezi všemi hospodařícími domácnostmi se na území Středočeského kraje nacházelo ve správních obvodech ORP Mladá Boleslav (37,8 %), Příbram (37,5 %) a Lysá nad Labem (36,5 %), na druhé straně to byl se 31,3 % správní obvod Hořovice, následovaný Sedlčanskem (32,7 %), Votickem a SO ORP Černošice (oba dosáhly shodně 32,8 %).

Nejvyšší relativní koncentrace nerodinných jednočlenných domácností byla zjištěna ve správním obvodu ORP Mladá Boleslav (5,7 % všech domácností), jakož i v zázemí hlavního města (SO ORP Říčany a Černošice shodně s 5,2 %). Jen zhruba poloviční hodnota v porovnání s Mladoboleslavskem jako nejsilnějším regionem z pohledu zastoupení jednočlenných domácností byla zaznamenána na Voticku (2,9 %), Vlašimsku a Sedlčansku (shodně 3,1 %).

Domácnosti jednotlivců podle pohlaví, rodinného stavu, ekonomické aktivity a věku

	Muži celkem	z toho rodinný stav (%)				Ženy celkem	z toho rodinný stav (%)			
		svobodní	ženatí	rozvedení	ovdovělí		svobodné	vdané	rozvedené	ovdovělé
Domácnosti jednotlivců	73 792	40,4	17,5	30,4	11,1	85 126	19,1	10,5	22,3	47,9
v tom podle ekonomické aktivity:										
zaměstnaní	40 345	46,7	17,2	33,3	2,7	26 405	39,3	15,4	32,5	12,7
nezaměstnaní	4 346	54,3	9,8	34,1	1,5	2 353	40,2	15,6	36,1	8,0
nepracující důchodci	18 032	16,9	17,4	29,4	36,3	49 774	3,4	6,1	17,0	73,4
ostatní ekonomicky neaktivní	1 766	79,5	6,8	12,2	1,1	2 158	69,2	16,2	9,0	5,4
nezjištěno	9 303	45,4	24,6	21,6	4,9	4 436	39,1	25,2	20,1	13,0
v tom podle věku:										
do 29 let	10 039	91,8	5,7	1,9	0,1	8 302	88,2	8,3	3,2	0,1
30 - 49 let	28 357	48,5	18,6	32,1	0,3	13 058	43,9	21,6	32,0	2,1
50 - 64 let	20 032	22,3	22,2	48,4	6,8	20 442	6,8	17,8	44,4	30,9
65 - 74 let	7 998	14,6	22,0	33,9	29,4	18 320	3,5	7,1	19,7	69,7
75 let a více	6 342	7,1	12,8	11,2	68,8	24 177	2,0	1,9	7,6	88,4
nezjištěný věk	1 024	76,6	4,8	2,2	1,1	827	83,9	2,9	2,5	3,7

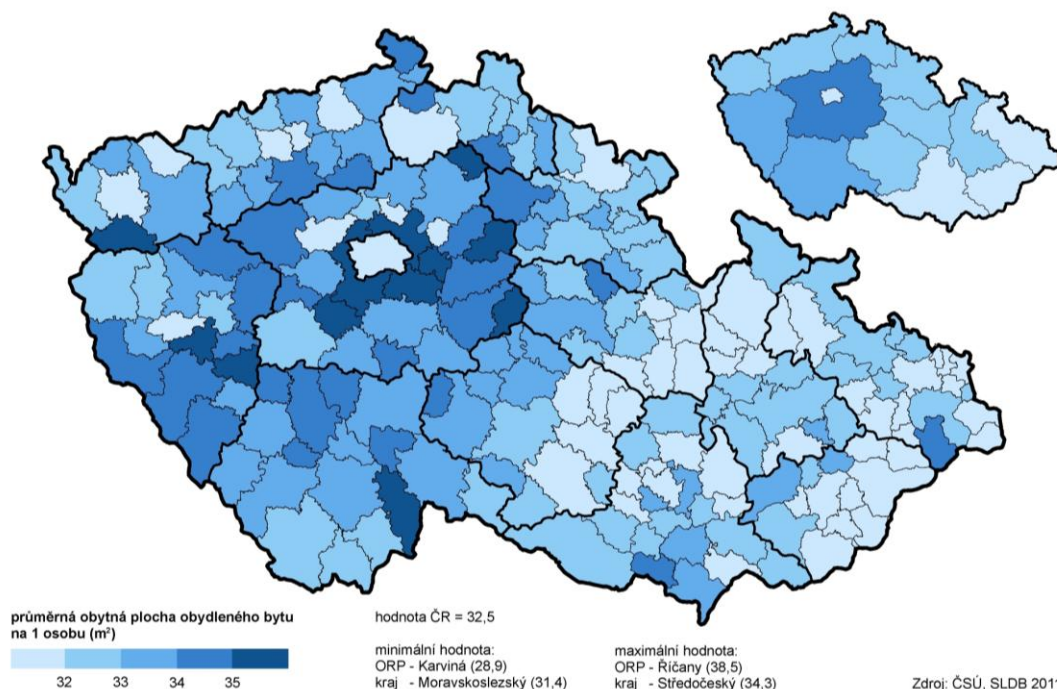
Domácnosti jednotlivců byly v kraji po domácnostech tvořených jednou rodinou vůbec nejpočetnější

Domácnosti jednotlivců představovaly k datu sčítání v roce 2011 druhý nejčastěji se vyskytující typ domácností ve Středočeském kraji. Takovýchto domácností bylo v kraji celkem 158 918, početnější byly pouze převažující domácnosti tvořené jednou rodinou, kterých bylo 523 045.

V kraji bylo 73 792 domácností jednotlivců tvořených muži, což představovalo 46,4 % ze všech domácností jednotlivců (v celé republice to bylo 44,8 %). Domácností jednotlivých žen bylo v kraji 85 126, tedy 53,6 %.

Domácnosti osob ve věku do 39 let tvořily ve Středočeském kraji mezi domácnostmi jednotlivců 26,4 %, v případě věkového rozmezí 40 až 64 let to bylo 36,7 % a ve věku nad 65 let (vč. nezjištěných) pak 36,9 %. Obdobné rozložení podle věku bylo patrné i v celé republice.

Domácnosti jednotlivců ve správních obvodech ORP a krajích

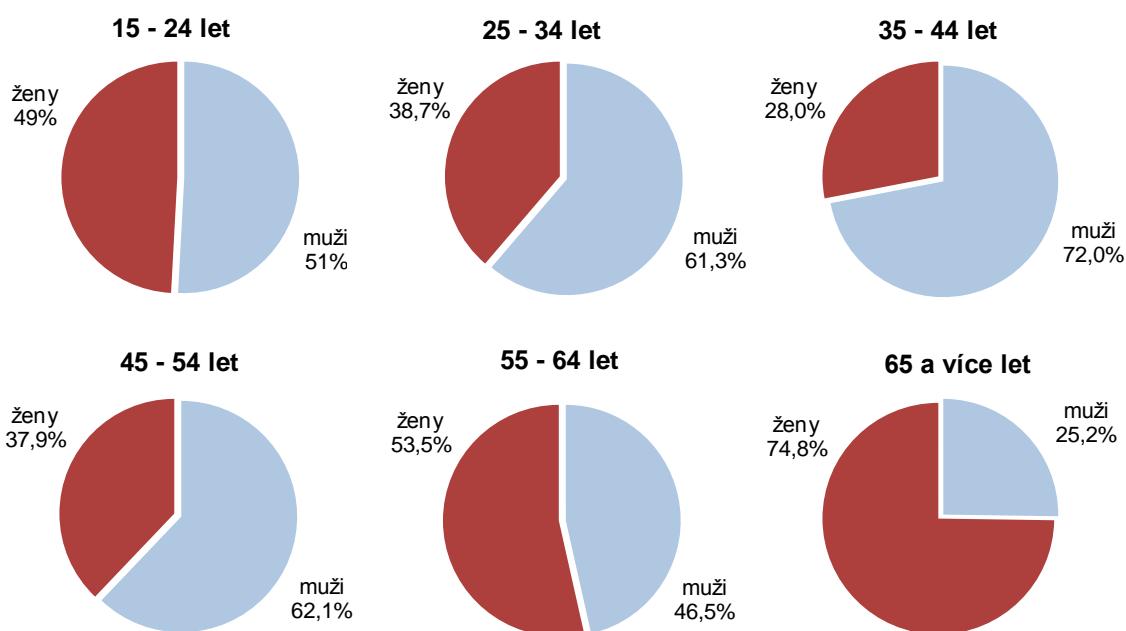

V případě domácností jednotlivců převažovaly mladší věkové skupiny u mužů, u žen naopak starší ročníky

Mezi domácnostmi jednotlivců mužů ve Středočeském kraji byly oproti ženám citelněji zastoupeny domácnosti mladších věkových skupin. Ve věku do 39 let bylo 35,3 % všech mužských domácností jednotlivců, muži ve věku 40 až 64 let byli zastoupení 43,9 %. Početně nejsilnější pětiletou věkovou skupinou domácností samostatně hospodařících mužů byli muži ve věku 30 až 34 let představující 8 261 domácností.

Naproti tomu ve věku nad 60 let bylo více jednotlivě hospodařících žen než mužů. Ve všech pětiletých věkových skupinách nad 60 let bylo sečteno více domácností jednotlivců žen (nejčetněji byla zastoupena věková skupina žen mezi 65 a 69 lety, a to 9 507 domácnostmi). Ve věku 75 a více let bylo mezi jednočlennými domácnostmi již 79,2 % domácností žen.

Domácnosti jednotlivců podle věku a pohlaví

U domácností jednotlivců dominovaly u mužů domácnosti svobodných, u žen pak domácnosti vdov

S věkovým rozložením souvisí i rodinný stav. Z celkového počtu hospodařících domácností mužů jednotlivců bylo 40,4 % svobodných, 30,4 % rozvedených, 17,5 % ženatých a 11,1 % ovdovělých. V případě žen byla velmi citelná převaha hospodařících domácností vdov (47,9 %), za nimiž následovaly domácnosti rozvedených žen (22,3 %), 19,1 % svobodných a 10,5 % vdaných.

V souhrnu domácností jednotlivců hospodařilo samostatně nejvíce mužů i žen ovdovělých (48 953 případů, tj. 30,8 % všech domácností jednotlivců). Tuto skutečnost ovlivňuje především vyšší zastoupení ovdovělých žen ve vyšším věku, vyplývající z vyšší naděje dožití. Mezi domácnostmi jednotlivců starších 65 let bylo 6 725 vdovců a 34 182 vdov, tj. ženy tvořily 83,6 % všech hospodařících domácností ovdovělých jednotlivců.

Druhý nejpočetnější byl v souhrnu podíl domácností svobodných (46 110 případů), z nichž připadalo 55,7 % na mladší 35 let; citelněji u mužů (15 209 domácností) než u žen (10 469 domácností). Ve věkové kategorii do 34 let bylo zastoupení domácností svobodných mužů stále jen nepatrně vyšší než u žen (muži tvořili 59,2 % všech domácností svobodných jednotlivců do 34 let věku), avšak již ve věku nad 35 let bylo zastoupení jednotlivých svobodných mužů výrazně vyšší než u žen (71,6 % tvořili svobodní muži).

U domácností jednotlivců citelně převažovali ekonomicky aktivní muži nad ženami

Z pohledu ekonomické aktivity osob jednočlenných domácností byly v kraji nejpočetněji a vcelku vyrovnaně zastoupené skupiny nepracujících důchodců a osob zaměstnaných (oboje zhruba 42 %). Jejich poměr u mužů a u žen byl však přesně opačný. Z celkového počtu hospodařících domácností jednotlivců mužů bylo 54,7 % zaměstnaných, zatímco u žen to bylo pouze 31,0 %; naopak nepracujících důchodců mužů bylo jen 24,4 % a žen 58,5 %. Tato skutečnost

koresponduje s faktem, že mezi muži převažovaly nižší věkové skupiny a u žen osoby vyššího věku. Ženy také častěji zůstávaly v důchodu a věnovaly se například pomoci při výchově vnoučat.

Domácnosti jednotlivců bydlící v bytech podle právního důvodu užívání bytu a podle ekonomické aktivity a postavení v zaměstnání obyvatel bytu

	Bydlící samostatně v bytě	z toho podle právního důvodu užívání bytu (%)				Bydlící v bytě s dalšími HD
		ve vlastním domě	v osobním vlastnictví	nájemní	družstevní	
Domácnosti jednotlivců	129 431	34,2	19,4	18,7	6,0	24 241
v tom ekonomická aktivita:						
zaměstnaní	53 566	31,0	23,2	20,1	7,2	10 935
v tom podle postavení v zaměstnání:						
zaměstnanci	41 059	28,3	25,2	21,3	7,8	7 987
zaměstnavatelé	1 885	50,9	14,3	10,5	2,7	429
pracující na vlastní účet	7 620	40,5	16,4	15,7	5,5	1 736
ostatní vč. nezjištěno	3 002	31,2	17,9	20,2	6,4	783
nezaměstnaní	5 042	28,4	16,6	23,6	6,3	1 306
ekonomicky neaktivní	62 661	39,8	17,7	18,1	5,3	7 603
nezjištěná ekonomická aktivita	8 162	15,2	8,6	11,8	2,9	4 397

U domácností důchodců jednotlivců převažovaly z téměř tří čtvrtin ženy

Speciální kategorií domácností jednotlivců byly hospodařící domácnosti důchodců. Těch bylo v kraji sečteno celkem 73 719, z nichž téměř tři čtvrtiny tvořily ženy (72,5 %). Na všech domácnostech jednotlivců se domácnosti důchodců podílely 46,4 %, z toho 27,4 % u mužů a 62,8 % u žen. Citelné bylo jejich zastoupení hlavně mezi ovdovělými (u mužů z 85,5 % a u žen 93,6 %). Tři čtvrtiny (74,8 %) domácností důchodců byly ve věku 65 a více let.

Pouze 8 % důchodců jednotlivců pracovalo

Z celkového počtu domácností důchodců bylo pouze 8 % pracujících. Z pohledu na právní důvod užívání bytu převažovalo i u jednotlivě žijících důchodců vlastnické bydlení; převážná část hospodařících domácností důchodců bydlela ve Středočeském kraji ve vlastním domě (43 %) a 16,7 % v bytě v osobním vlastnictví. Na nájemní bydlení připadalo 17 % těchto domácností.

Vícečlenné nerodinné domácnosti podle počtu členů a počtu ekonomicky aktivních osob

	Celkem	v tom s počtem členů (%)				Průměrný počet členů domácnosti	
		2	3	4	5 a více	celkem	z toho s vlastním příjmem
Vícečlenné nerodinné domácnosti	24 091	70,1	17,1	6,8	6,0	2,59	1,49
v tom s počtem ekonomicky aktivních osob:							
0	7 307	76,5	14,5	5,2	3,8	2,43	0,71
1	7 988	76,3	16,0	4,7	3,1	2,38	1,42
2	7 166	72,7	16,6	6,6	4,1	2,46	1,87
3	1 080	x	55,5	24,5	20,0	3,84	2,79
4 a více	550	x	x	26,2	73,8	7,19	5,39

Vícečlenných nerodinných domácností bylo v kraji jen 4,6 % ze všech hospodařících

Nejméně početnou součástí nerodinných domácností byly domácnosti vícečlenné, které představovaly jen 13 % nerodinných domácností a pouze 4,6 % ze všech hospodařících domácností, což byly hodnoty blízké republikovému průměru. Jde o domácnosti osob bez partnerské vazby i osob bez jakýchkoliv příbuzenských vztahů, ale mohou to být i domácnosti sourozenců a patří sem i domácnosti prarodičů s vnoučaty. Těch bylo v kraji 8,8 % ze všech vícečlenných nerodinných domácností, což se opět blížilo republikovému průměru (8,5 %).

Nejčastěji byly tyto domácnosti dvoučlenné

Vícečlenné nerodinné domácnosti byly v kraji většinou dvoučlenné (70 %) Průměrný počet členů (2,59) je nižší než u rodinných domácností, ale vyšší než u všech domácností hospodařících.